

Rowerem wokół Gminy Ozimek

Prosta i niewymagająca większego wysiłku trasa pokazująca uroki gminy Ozimek. Spora jej część biegnie przez piękne Lasy Stobrawsko-Turawskie, które z pewnością spodobają się miłośnikom przyrody. Kolejne przyrodnicze atrakcje podczas tej wycieczki to Jezioro Turawskie z siedliskami ptaków wodnych oraz kompleks stawów w Biestryzynie-Poliwodzie. Na pasjonatów zabytków z kolei czeka na trasie najstarszy w Europie kontynentalnej most żelazny w Ozimku oraz ciekawe kościoły w Szczedrzyku, Groźcu i Krasiejowie. Największą atrakcją turystyczną podczas tej wycieczki jest chętnie odwiedzany przez gości z całej Polski JuraPark w Krasiejowie. W lecie (i nie tylko) warto zatrzymać się na dłużej w ośrodku wypoczynkowym „Bajka” w Groźcu, w którym oprócz hotelu i restauracji czeka na nas jezioro z malowniczą, piaszczystą plażą i strefą rekreacyjną. Trasa posiada dodatkowy wariant – łącznik z trasą rowerową wokół gminy Kolonowskie.

MAPA

TRASY: https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1ucFLRiPqhE6ANNGeybVnckkdGgeo_Ik&usp=sharing

CIEKAWY Miejsca na trasie

OZIMEK, KOŚCIÓŁ I DAWNY CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI

Istniejąca w Ozimku od 1768 r. parafia ewangelicka przez pierwsze 50 lat funkcjonowała bez swojego kościoła. Jego budowę sfinalizowano dopiero w 1821 roku. Nie posiadał on jeszcze wtedy wieży, którą dobudowano w 1860 roku. Przeniesiono wówczas do niej dzwony z drewnianej dzwonnicy stojącej obok świątyni. Przy kościele znajdował się nieistniejący już cmentarz, na miejscu którego powstał park. Na jego centralnym skwerze stoi metalowa makieta zabytkowego mostu żelaznego. Tuż obok parku znajduje się nowy cmentarz, na którym pochowany jest założyciel huty w Ozimku, Johann Georg Rehdanz.

OZIMEK, HUTA MAŁAPANEW I MUZEUM HUTNICTWA

Huta Małapanew jest najstarszą działającą hutą w Polsce. Uruchomiono ją w 1789 roku za czasów panowania króla pruskiego Fryderyka II. Początkowo produkowano tu niezwykle nowatorskie konstrukcje mostów. Jednym z nich jest most w Ozimku łączący brzegi Małej Panwi. Największy rozwój huty nastąpił po II wojnie światowej. Wraz z nią rozrastał się również Ozimek. Nieopodal zabytkowego mostu stoi budynek Muzeum Hutnictwa. Oprócz archiwaliów huty można tu obejrzeć wyprodukowane w niej piece, wyroby użytkowe, garnki, naczynia, wyroby artystyczne i sakralne, płaskorzeźby, plakiety, a także monety i numizmaty.

OZIMEK, WYSPA REHDANZA

Park miejski na południowym brzegu Małej Panwi, naprzeciw głównego wejścia do huty Mała Panew. Nosi imię założyciela królewskiej huty w Ozimku - Johanna Geoga Rehdanza. Pierwsze alejki spacerowe z ławkami powstały tu w 1803 r. Sfinansowano je z dobrowolnych składek pracowników huty. Później postawiono w parku kręgielnię, strzelnicę, ptaszarnię oraz kilkanaście pomników postaci ważnych dla przemysłu hutniczego. Niestety podczas II wojny światowej park został doszczętnie zniszczony. Dziś jest to miejsce plenerowych imprez i wypoczynku mieszkańców miasta. W parku znajduje się muszla koncertowa, wiata piknikowa, plac zabaw oraz przystań kajakowa, na której kończą się sploty Małą Panwią z Kolonowskich.

OZIMEK, ZABYTKOWY MOST ŻELAZNY

Najstarszy żelazny most wiszący w Europie kontynentalnej. Oddano go do użytku w 1827 roku. W całości został wykonany w miejscowej Hucie Małapanew. Składa się z 1600 części. Wszystkie zostały wykute ręcznie. Waga konstrukcji to 55 ton, długość przęsła to 28,6 m, a rozpiętość pylonów - 31,5 m. Most stoi w samym centrum miasta, tuż za Parkiem Hutnika. Tuż obok mostu, przy śluzie stoi budynek Muzeum Hutnictwa.

SCHODNIA

Miejscowość sąsiadująca od zachodu z Ozimkiem. Pierwsze wzmianki o niej pochodzą z 1485 r., kiedy to liczyła zaledwie 10 domostw. Od zarania dziejów Schodnia była miejscowością rolniczą, w której funkcjonowało wiele młynów. Na przełomie XVIII i XIX wieku ich miejsce zajęły piece do topienia żelaza. Okolica bogata była w rudy darniowe wykorzystywane w hutnictwie. Miejscowi mieszkańcy zaopatrywali w nią okoliczne huty. Produkowali także węgiel drzewny używany w piecach hutniczych.

PUSTKÓW

Nazwa miejscowości prawdopodobnie nawiązuje do pustego, niezagospodarowanego terenu. Pierwsze wzmianki o Pustkowie pochodzą z 1809 r., kiedy to został wymieniony w ówczesnym atlasie Śląska (*Atlas von Schlesien*) jako Pustkow-Hauser. W okresie międzywojennym przez pewien czas

funkcjonowała także nazwa Bonkow. Do 1948 r. miejscowość była częścią sąsiedniego Szczedrzyka, po czym stała się samodzielnym sołectwem. Dzisiaj Pustków to pięknie zadbane wieś z popularnym w okolicy zajazdem „Hema”, w którym można zjeść smaczny obiad oraz przenocować. W lesie na zachód od wsi znajdują całkiem spore wydmy polodowcowe.

SZCZEDRZYK

Jedna z najpiękniejszych miejscowości gminy Ozimek, leżąca nad południowym brzegiem Jeziora Turawskiego. Tutejszy brzeg jeziora zasiedlają liczne ptaki wodne, które gniazdują na zalanych wodą drzewach i w otaczających je zaroślach. W Szczedrzyku warto zobaczyć: neogotycki kościół św. Mikołaja, stojący za nim pomnik ofiar I i II wojny światowej z piękną rzeźbą św. Jerzego pokonującego smoka oraz kilka zabytkowych kapliczek umiejscowionych w różnych punktach wioski. W Szczedrzyku możemy również zjeść smaczny obiad w którejś z restauracji, albo uzupełnić napoje w którymś ze sklepów.

JEZIORO TURAWSKIE

Jedna z najchętniej odwiedzanych atrakcji turystycznych województwa opolskiego. Sztuczny zbiornik na Małej Panwi powstał w latach 30-tych XX w. na dobrach hrabiego Hubertusa. Miał chronić Opole przed powodzią, a także pełnić funkcje wypoczynkowe i rekreacyjne. Podobno hrabia Hubertus, aby uzyskać zgodę na jego budowę, musiał spotkać się z Adolfem Hitlerem. Jezioro Turawskie oddano do użytku w 1938 roku. Ma 24 km² powierzchni i 13 m głębokości. Wokół niego znajdują liczne hotele, pensjonaty, campingi, restauracje, wypożyczalnie sprzętu sportowego oraz kilka przystani

żeglarskich. Akwen jest popularnym łowiskiem wędkarskim. Chętnie korzystają z niego również kitesurferzy. U wylotu Małej Panwi stoi zapora o wysokości 13 m z niewielką elektrownią wodną.

JEDLICE, HUTA SZKŁA

Pierwotnie istniał tu zakład hutniczy, w którym produkowano drut i gwoździe. Powstał on w 1775 roku. Później uruchomiono tu produkcję młotków i innych narzędzi, a w 1800 roku otwarto walcownię blach. Huta szkła powstała tu dopiero w 1960 roku. Z dawnych zabudowań huty do dziś zachowały się: budynek z 1805 roku, dworek „Beatka” oraz zabytkowe domy robotnicze z przełomu XVIII i XIX wieku.

LASY STOBRAWSKO-TURAWSKIE

Obszar chronionego krajobrazu znajdujący się w centralnej i zachodniej części województwa opolskiego, na terenie gmin Popielów, Murów, Łubniany, Turawa, Chrzastowice i Ozimek. Zróżnicowane lasy są pozostałością Puszczy Śląskiej. Znajdziemy w nich siedliska boru mieszanego, wilgotnego i świeżego. Pośród dominujących drzewostanów sosnowych znajdują się również fragmenty lasów liściastych porośnięte dębami, bukami, brzozaami i olchami. Na całym obszarze występują liczne ciek wodne, podmokłe bagna, starorzecza, a także moreny polodowcowe i wydmy.

DYLAKI

Dylaki to malowniczo położona tuż przy lesie miejscowość, która do 1900 r. była przysiółkiem Szczedrzyka. Przepływa przez nie rzeka Libawa, która wpływa do pobliskiego Jeziora Turawskiego. W Dylakach warto zwrócić uwagę na ponad 100-letni tartak wodny z młynem, klasztor sercanek oraz dwie zabytkowe kapliczki (z połowy XIX w. oraz z 1929 r.). Warto także odwiedzić tutejszą Izbę Tradycji i Pamięci przy ul. Fabrycznej.

BIESTRZYNNIK

Niewielka miejscowość położona w północnej części gminy Ozimek. Jej nazwa interpretowana jest dwojako. Niektórzy językoznawcy odnoszą ją do śląskiego określenia na pierścień (*biestrzyń*), co prawdopodobnie ma związek z pierwotnym układem ulic. Według innych źródeł nazwa pochodzi od słowa trzcina i może oznaczać „miejscowość trzcin”. W centrum wioski funkcjonuje ciekawa placówka kulturalna „Izba Ołmy i Ołpy” (czyli „Izba Babci i Dziadka”), w której można się zapoznać z tradycją oraz codziennością okolicznych ziem. We wschodniej części Biestrzynnika (Poliwoda) znajduje się kompleks kilkunastu stawów. Część z nich to łowiska wędkarskie. Niektóre to stawy hodowlane. Nad największym ze stawów postawiono liczne pomosty wędkarskie, również dla niepełnosprawnych oraz wiatę piknikową. Jeden ze stawów wykorzystywany jest jako dzikie, niestrzeżone kąpielisko.

GRODZIEC

Niezwykła miejscowość, która po II wojnie światowej zasiedlona została repatriantami z kresów wschodnich. Dla upamiętnienia tego zdarzenia w centrum wioski postawiono pomnik z tablicą, na

której wypisano nazwiska wszystkich przesiedleńców i nazwy ich rodzinnych wiosek. O skomplikowanej historii tych ziem przypomina również znajdująca się po przeciwnej stronie głównej ulicy Kalwaria Sybiraków. Łąka z ołtarzem otoczona jest przez stacje drogi krzyżowej z pięknymi, drewnianymi rzeźbami. W Grodziecu warto też zobaczyć kameralny, neogotycki kościół Matki Boskiej Częstochowskiej i św. Szczepana. Na południe od wioski położony jest ośrodek wypoczynkowy „Bajka”.

GRODZIEC, OŚRODEK WYPOCZYNKOWY „BAJKA HOTEL & RESORT”

Znakomite miejsce na całonocny wypoczynek nad wodą. Ośrodek położony jest nad dwoma zbiornikami wodnymi dawnej piaskowni. Jeden z nich to piękne kąpielisko z dużą piaszczystą plażą. Wszystkie budynki wokół wykonane są z drewnianych bali w charakterystycznym stylu góralskim. Oprócz miejsc hotelowych i restauracji na terenie ośrodka znajduje się bar plażowy, wypożyczalnia rowerów wodnych, boiska do piłki nożnej i siatkówki, brodzik dla dzieci i przepiękny plac zabaw zwany Wyspą Korsarzy ze statkiem pirackim i innymi atrakcjami.

KRASIEJÓW, MUZEUM PALEONTOLOGICZNE

Muzeum znajduje się w zabytkowym budynku dawnej szkoły, przy centralnej ul. Spórackiej, nieopodal kościoła. Stworzone zostało dzięki staraniom Stowarzyszenia Miłośników Krasiejowa oraz Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu. Zwiedzających witają przed wejściem sporych rozmiarów figury dinozaurów. Wśród wystawianych eksponatów znajdziemy skamieniałości prehistorycznych zwierząt oraz edukacyjne plansze tematyczne przedstawiające historię odkryć paleontologicznych

oraz wygląd zwierząt. Więcej informacji o muzeum:
<https://www.krasiejow.pl/16-muzeum-paleontologiczne.html>

KRASIEJÓW, KOŚCIÓŁ ŚW. MAŁGORZATY MĘCZENNICY

Neobarokowy kościół zbudowany w latach 1911 - 1913. Wnętrze zdobione jest malowidłami przedstawiającymi sceny biblijne oraz licznymi złoconymi i ornamentyką. Organy, ołtarz i ambona wykonane zostały w Ratyźbonie. W bocznym ołtarzu podziwiać można kopię obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej z XVII w.

KRASIEJÓW, JURAPARK

To największy w Europie tego typu park tematyczny połączony z muzeum paleontologicznym. Odkryto tu liczne szczątki prehistorycznych dinozaurów. Najślynniejszym z nich jest jeden z najstarszych prajaszczurów na świecie - Silesaurus Opolensis. Żył około 225 milionów lat temu, miał 1,5 metra długości i nigdzie poza Polską nie znaleziono jego śladów. Atrakcji w JuraParku jest sporo: liczne figury dinozaurów naturalnej wielkości, ścieżka edukacyjna, prehistoryczne oceanarium, kino 5D, tunel czasu, park rozrywki ze stawkiem i plażą, place zabaw i punkty gastronomiczne. Na terenie parku wciąż prowadzone są wykopaliska paleontologiczne. Więcej informacji na stronie parku:
<https://juraparkkrasiejow.pl>

KRZYŻOWA DOLINA

Miejscowość założona w 1771 r. przez kolonistów pruskich. Aby mogła powstać, trzeba było

wykarczować sporą połąć lasu po uprawy. Drewno wykorzystano do budowy domów. Życie mieszkańców wsi od początku związane było z lasem. Produkowano tu węgiel drzewny stosowany w hutach. Najsłynniejszym produktem, z którego słynęła Krzyżowa Dolina był jednak gont zwany tu „sędziółem”. Było to wysokiej jakości drewniane pokrycie dachowe, po które zjeżdżali się tu chętni z całej okolicy. W Krzyżowej Dolinie warto zobaczyć kaplicę pod bardzo rzadkim wezwaniem – św. Liboriusa.

NOWA SCHODNIA

Jej początki sięgają 1828 r., kiedy to była przysiółkiem Schodni, zwanej wówczas Starą Schodnią. Samodzielnym sołectwem Nowa Schodnia została w 1945 roku.

SKRÓCONY PRZEBIEG TRASY

Ozimek (Park Hutnika – ul. Opolska – ul. Warszawska) • **Schodnia** (ul. Powstańców Śląskich) • **Pustków** (ul. Ozimska) • **Szczedrzyk** (ul. Ozimska – Plac 1 Maja – ul. Opolska – ul. Rybacka) • **Jezioro Turawskie** • **Jedlice** • **niebieski szlak rowerowy** • **Lasy Stobrawsko-Turawskie** • **Dylaki** (ul. Jakuba – ul. Szymona – ul. Biestrzyńska) • **Biestrzynnik** (ul. Dylakowska – ul. Leśna – ul. 1 Maja – ul. Dobrodzieńska – stawy w Poliwodzie) • **czarny szlak rowerowy** • **Chobie-Kuziory** • **Grodziec** (ul. Tartaczna – ul. Klasztorna – ośrodek wypoczynkowy „Bajka”) • **czarny szlak rowerowy** • **Krasiejów** (ul. Spóracka – ul. Szkolna) • **czarny szlak rowerowy** • **Krzyżowa Dolina** (ul. Powstańców Śląskich – ul. Opolska) • **Nowa Schodnia** • **Ozimek** (ul. Daniecka – ul. Kolejowa – ul. Wyzwolenia – Park Hutnika)

SZCZEGÓŁOWY PRZEBIEG TRASY

0,0 km

Ozimek - Biestrzynnik-Poliwoda (długość odcinka - 18,0 km)

Wycieczkę rozpoczynamy w centrum Ozimka, przy Parku Hutnika. Ruszamy ul. Wyzwolenia na północ i na pierwszym rondzie zjeżdżamy drugim zjazdem w ul. Opolską. Na jej końcu dojeżdżamy do drogi krajowej 46 skręcamy w lewo i jedziemy ciągiem pieszo-rowerowym przez most na Małej Panwi do kolejnego ronda w sąsiedniej miejscowości Schodnia. Tu zjeżdżamy pierwszym zjazdem w kierunku Turawy. Tuż za Schodnią przejeżdżamy główną ulicą przez miejscowość Pustków, za którą docieramy do Szczedrzyka. Jedziemy cały czas główną ul. Opolską, mijając w centrum wsi zabytkowy kościół św. Mikołaja. Za kościołem ul. Opolska skręca w lewo, a my na zakręcie jedziemy w prawo, w ul. Rybacką, którą dojeżdżamy do wału Jeziora Turawskiego. Wjeżdżamy na wał i skręcamy w prawo. Przed sobą widzimy położony przy brzegu zagajnik oraz drzewa i zarośla zalane wodą. Warto zatrzymać się tu na postój w celu obserwacji ptaków wodnych, które licznie gniazdują na tym terenie.

Kontynuując wycieczkę, jedziemy wałem Jeziora Turawskiego do widocznej w oddali elektrowni wodnej położonej przy wpływie rzeki Mała Panew do jeziora. Tuż przed elektrownią zjeżdżamy z wału i jedziemy polną drogą prowadzącą wzdłuż linii drzew na południe. Droga po chwili skręca w prawo, potem w lewo i dociera do asfaltowej szosy łączącej Szczedrzyk z Jedlicami. Wjeżdżamy na nią, skręcając w lewo i po chwili mijamy Jedlice, przejeżdżając obok huty szkła. Gdy przejedziemy przez most na Małej Panwi, skręcamy w lewo, kierując się dalej niebieskim szlakiem rowerowym, który towarzyszyć nam będzie do Biestrzynnika-Poliwody.

Tuż za Jedlicami wjeżdżamy do lasu. Nasza droga meandruje pośród zagajników i niewielkich, śródleśnych polan, po czym dociera do miejscowości Dylaki. Tu od razu skręcamy w prawo, w ul. Szymona. Dalej jedziemy prosto, przecinając po chwili drogę wojewódzką 463. Niecałe 2 km dalej dojeżdżamy do Biestrzynnika. Na pierwszym skrzyżowaniu we wsi jedziemy prosto, by na kolejnym skręcić w lewo, w ul. Leśną i zaraz potem w prawo, w ul. Dobrodzieńską, która prowadzi nas prosto do kompleksu stawów w Biestrzynniku-Poliwodzie. To doskonałe miejsce na przerwę w wycieczce i krótki odpoczynek przed dalszą drogą.

18,0 km

Biestrzynnik-Poliwoda - Ozimek (długość odcinka - 20,3 km)

Gdy dotrzemy do pierwszego ze stawów w Biestrzynniku-Poliwodzie (po prawej stronie drogi) jedziemy dalej ok. 1,3 km. Po drodze mijamy trzy małe oczka wodne ukryte za drzewami, po czym docieramy do kolejnego, nieco większego stawu. Zaraz za nim skręcamy ostro w prawo, na czarny szlak rowerowy. Szlakiem tym będziemy się poruszać prawie do końca wycieczki, do Krzyżowej Doliny. Jedziemy prosto ok. 3,5 km, aż dotrzemy do położonego na leśnej polanie przysiółka Chobie. Tu zgodnie z czarnym szlakiem skręcamy łagodnie w prawo, mijamy przysiółek i niewielki zagajnik zaraz za nim i dojeżdżamy do miejscowości Grodziec. Dojeżdżamy do skrzyżowania z ruchliwą drogą krajową 46. Warto zwrócić uwagę na stojący przy skrzyżowaniu (po prawej stronie) pomnik repatriantów z Kresów Wschodnich, którzy zasiedlili Grodziec i okoliczne tereny.

Na skrzyżowaniu przy pomniku repatriantów jedziemy dalej prosto, by na końcu Grodzca, tuż przed lasem minąć ośrodek wypoczynkowy „Bajka Hotel & Resort”. Można tu wstąpić na smaczny obiad, a w lecie skorzystać z plaży i strzeżonego kąpieliska. Za ośrodkiem wjeżdżamy do

lasu. Nadal poruszamy się **czarnym szlakiem rowerowym**, który po chwili skręca w prawo i prowadzi nas do kolejnej wioski. Najpierw jednak dojeżdżamy do drogi wojewódzkiej 463, skręcamy w prawo, a na pobliskim rondzie w lewo i wjeżdżamy do **Krasiejowa**. Przejeżdżamy przez wieś główną ulicą, mijając po drodze ciekawy **kościół św. Małgorzaty Męczennicy** oraz położone nieopodal **Muzeum Paleontologiczne**. Gdy dotrzemy do **przejazdu kolejowego**, przecinamy tory i skręcamy w prawo. Stąd możemy też dojechać do słynnego w całej Polsce **JuraParku** (wariant dodatkowy trasy, opis dojazdu poniżej).

Z **Krasiejowa** wyjeżdżamy **ul. Szkolną**, która początkowo biegnie **południową stroną linii kolejowej**, po czym dość szybko skręca w lewo. Nadal znajdujemy się na **czarnym szlaku rowerowym**, który długą prostą mija las i kończy się w **Krzyżowej Dolinie**. Tu na pierwszym skrzyżowaniu skręcamy w prawo, na **żółty szlak rowerowy**. Jedziemy przez całą wieś i wjeżdżamy do lasu. Niecałe 1,5 km dalej dojeżdżamy do skrzyżowania, na którym skręcamy w prawo. Za lasem mijamy skrawek miejscowości **Nowa Schodnia** i dojeżdżamy do **przejazdu kolejowego**. Za torami skręcamy w prawo i wjeżdżamy do **Ozimka**. Po chwili mijamy **dworzec kolejowy**, a po drugiej stronie ulicy **tereny huty Małapanew**. Jadąc cały czas **ul. Kolejową**, pokonujemy zakręt w lewo i po chwili przejeżdżamy obok **wejścia do huty** oraz położonego naprzeciw **parku zwanego Wyspą Rehdanza**. Za parkiem przejeżdżamy **most na Małej Panwi**, a na skrzyżowaniu za **stacją paliw** skręcamy w lewo i docieramy do centrum miasta oraz **Parku Hutnika**, gdzie zaczęliśmy i gdzie kończymy wycieczkę.

Przebieg trasy, opisy, zdjęcia i mapa:

Przemysław Supernak, SuperGlob